

De Vrije Universiteit is een zinkend schip: zonder koers, zonder toekomst. Hoe kon het zover komen?

Posted on 1 augustus 2026 by Wim Groot

De Vrije Universiteit (VU) wordt wel gezien als het brave en wat saaie broertje van de linkse en arrogante Universiteit van Amsterdam (UvA). De VU is ooit opgericht om de 'kleine luyden' de gelegenheid te geven te gaan studeren. Deze gereformeerden brachten ook het geld op om de universiteit op te bouwen.

Sinds 1950 heeft de VU een medische faculteit. In 2030 vieren de universiteit en de faculteit respectievelijk hun 150- en 80-jarig jubileum. Dit zou echter voor beide weleens het laatste lustrum kunnen zijn.

Hogere tarieven

In 2018 fuseerden het ziekenhuis van de VU, het VUmc, met het aan de UvA gelieerde AMC. Het gefuseerde Amsterdam UMC werd in een klap het grootste ziekenhuis van ons land met een omzet van 1,8 miljard euro per jaar.

Waarom de toezichthouder op fusies, de Autoriteit Consument & Markt (ACM), hiervoor toestemming gaf is niet duidelijk. Volgens de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) zouden de tarieven van het Amsterdam UMC door de fusie wel met 15 procent kunnen stijgen. Dit was in lijn met eerder onderzoek van de ACM, waaruit bleek dat ziekenhuisfusies leiden tot hogere tarieven en niet tot merkbare betere kwaliteit zorg.

‘Meer marktkracht’

Ook de grootste zorgverzekeraars rond Amsterdam, Zilveren Kruis en Zorg en Zekerheid, zeiden tegen de ACM dat de fusie zou leiden tot meer marktmacht voor het ziekenhuis. Het Amsterdam UMC is ook *‘too big to fail’*, iets waarmee het de zorgverzekeraars onder druk kan zetten.

Kortom de fusie was duidelijk niet in het belang van de consument. De ACM, die wordt geacht op te komen voor de belangen van de consument, liet zich intimideren door ziekenhuisbestuurders die meer macht en prestige wilden. Door de fusie werd het Amsterdam UMC groter dan het Erasmus MC in Rotterdam.

Een van de initiatiefnemers van de fusie was ex-VU-student en voormalig PvdA-leider Wouter Bos. Hij was de bestuursvoorzitter van het VUmc die het ziekenhuis eerst losmaakte van de universiteit en vervolgens liet fuseren met het AMC.

Na de fusie vertrok Wouter Bos bij het VUmc. Een paar jaar later werd hij bestuursvoorzitter van zorgverzekeraar Menzis. In die rol beklagde hij zich twee jaar geleden in het vakblad *Zorgvisie* over de marktmacht van academische ziekenhuizen. ‘Zij moeten gecontracteerd worden vanwege de vaak unieke specialistische zorg die zij kunnen leveren en hebben derhalve een heel sterke onderhandelingspositie.’ Klagen over een probleem dat je zelf mede hebt veroorzaakt.

Minder goede bereikbaarheid

Nadat in 2024 het bestuur van het Amsterdam UMC had besloten de spoedeisende hulp en de huisartsenpost op de VUmc-locatie in Amsterdam Buitenveldert te sluiten, kwam vorige maand de aankondiging dat alle zorgfuncties van de VUmc-locatie naar de AMC-locatie in Amsterdam-Zuidoost zullen worden overgeheveld. In

2040 zou de locatie in Buitenveldert naast de Vrije Universiteit gesloten worden.

Dit voorgenomen besluit is slecht nieuws voor patiënten en burgers. De bereikbaarheid van de locatie in Amsterdam-Zuidoost is minder goed dan die in Buitenveldert. Het VUmc valt met verschillende tramlijnen te bereiken, de AMC-locatie niet. Vooral voor inwoners van Amsterdam-Zuid en West en voor Amstelveen en Uithoorn zal de bereikbaarheid via openbaar vervoer minder worden.

Flinke kapitaalvernietiging

De sluiting van de VUmc-locatie leidt tot een flinke kapitaalvernietiging. Er staan relatief nieuwe gebouwen die nog lang niet het einde van hun levensduur hebben bereikt en die niet snel een andere bestemming kunnen krijgen. Daar zal het Amsterdam UMC flink op moeten afschrijven. De kosten daarvan zal het Amsterdam UMC waarschijnlijk willen afwentelen op de premiebetaler via hogere tarieven die het aan de zorgverzekeraars in rekening brengt. Zo komt de verwachting van de NZa dat de tarieven na de fusie tot wel 15 procent kunnen stijgen wel uit.

De voorgenomen sluiting van het VUmc is een bedreiging voor het voortbestaan van de Vrije Universiteit. Om te beginnen dreigt de medische faculteit te verdwijnen. Geneeskunde studenten worden deels opgeleid in het ziekenhuis. Als het ziekenhuis verdwijnt, zullen de studenten volgen. Alle arts-opleiders zullen vanaf 2040 werkzaam zijn op de AMC locatie. Deze medewerkers zullen niet snel bereid zijn om voor het onderwijs aan geneeskunde studenten naar de VU te komen. Het meest waarschijnlijke is dat de geneeskunde opleidingen van VU en UvA samengaan en ondergebracht worden bij de UvA. Dit is voor de VU een ernstig verlies.

Maar dit is nog niet alles.

De afgelopen decennia is de nadruk op medisch gerelateerd onderzoek enorm toegenomen. Niet alleen is het aantal medisch onderzoekers sterk gestegen, ook andere wetenschappelijke disciplines zoals natuur- en scheikunde, biologie, psychologie en zelfs economie zijn zich steeds meer gaan toeleggen op medisch gerelateerd onderzoek. Ook het aantal opleidingen en studenten in het gezondheidsdomein, zoals gezondheidswetenschappen en biomedische wetenschappen is enorm toegenomen. Ook aan de VU.

Uittocht van onderzoekers

Deze onderzoekers en studenten zullen willen werken in de buurt van het ziekenhuis. Een uittocht van deze onderzoekers van de VU naar de UvA is te verwachten en ook veel van de opleidingen zullen samengaan met die van de UvA. Als dat gebeurt is het restant van de VU niet langer levensvatbaar en dreigt de VU als geheel te verdwijnen.

Door de fusie van VUmc en AMC, die vooral de ego's van zorgbestuurders streelden, wordt de bijl gezet in wat de 'kleine luyden' hebben [opgebouwd](#).

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [Doneren kan zo](#). **Hartelijk dank!**